

Inserati se sprejemajo in veljajo tristoletna peti-vrsta:
8 kr. če se tiska enkrat,
12 " " " dvakrat,
15 " " " trikrat.
Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicijska na velikem trgu h. št. 9, II. nadstropje.

SLOVENEK

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljajo:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za pol leta . . . 5 " — "
Za četrť leta . . . 2 " 50 "

V administraciji veljajo:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrť leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan veljajo 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na velikem trgu h. št. 9, v II. nadstropju.

Izhaja po trikrat na teden in sicer: v torek, četrtek in soboto.

Kranjski deželni zbor razpuščen.

Preteklo nedeljo dospel je telegram iz Dunaja, da vradni Dunajski časnik naznanja razpust Kranjskega deželnega zbora.

S cesarskim patentom dne 11. maja 1883 je razpuščen kranjski deželni zbor in ukazano takoj pripravljati za nove volitve.

Volitve so razpisane:

I. Občine po deželi volijo deželne poslance v volitvenih krajih zaznamovanih v § 7 in 8

9. junija 1883.

II. Mesta in trgi volijo v volitvenih okrajih določenih v §§ 3 in 4, potem kupčijska in obrtnijska zbornica v Ljubljani

12. junija 1883.

III. Veliki posestniki volijo v Ljubljani

15. junija 1883.

Natačnejša določila o začetku volitve in o prostorih za to odločenih bodo naznanovale volitvene poverjenice (Legitimations-Karten).

Rojaki zdaj tedaj je resnica! Naj teh volitev nima nikdo za prazno reč.

Volitve so resna opravila vsakega državljana in vsak pošten narodnjak se jih tudi vestno vdeležuje. Naj toraj nobeden ne reče: Nimam časa, bodo že drugi izvršili, saj je vse eno, sem li zraven ali ne itd., kar je takih malomarnih izgovorov. Volitve veljajo za šest let in v šestih letih se lahko marsikaj vkrene na boljše ali na slabše, kakoršnji so že možje na krmilu.

Koliko je ležeče na malo glasih, da, tudi na enem samem glasu, smo imeli že mnogokrat priliko opazovati. Bog zna, kake zmešnjave bi bile nastale, naj bi letos desnica večine 3 glasov pri šolski noveli ne bila imela! Mnogokrat je že 1 sam glas odločil blagor ali gorjé celih kraljestev in ljudstev. Opomnimo le na smrt francoskega kralja Ludovika XVI l. 1793 in grozovite nasledke za Francosko in celo Evropo. In 1 glas je vse to odločil in provzročil.

A kaj storiti? Koga voliti?

O tem se bomo že še pozneje pogovorili, danes le sledeče:

I. Napravite takoj okrajni zbor za vsak volilni okraj. Prav dobro, če napravite v vsaki fari volilni zborček, ki naj bo v vednem porazumljenju z okrajnim zborom volilnega kraja ali mesta.

II. Prizadevajte si odbrati pravega moža, ki bode pripravljen poslanstvo prevzeti, da ga veste centralnemu volilnemu odboru v Ljubljani imenovati. Ta se bode in se mora na želje volilcev ozirati ter bo kandidata za okraj o pravem času naznanil. — Če tega nemudoma ne storite (čas je kratek), se lahko zgodi, da vam postavijo koga za kandidata, s katerim ne bote zadovoljni, katerega bote zaradi vzrokov odstraniti mogli in družega postaviti; a kolika zmešnjava potem, kako negotov srečen izid!

Koga izvoliti?

1. Izvolite vernega keršanskega moža, ne pa brezvernega liberalca. Ne pozabite glasilke: „Vse za vero, dom in cesarja“, če nočete se enkrat zastoj in prepozno kesati. Vera je podlaga poštenosti, brez vere je poštenost le tako dolgo, dokler se lastne koristi dosežajo. Tega volilci ne pozabite, če ne, se bote kesali, kakor so se kesali volilci znanega Cenkota in znanih drugih njegovih tovaršev in naslednikov. Verjemite, da brez vernega prepričanja je človek (bodisi olikan ali ne-olikan) veša, ki vsakemu blišču nasproti frfoli in le sebe išče.

2. Izvolite narodnega moža, ki pozna potrebe in težave svojega ljud-

Listek.

Dogodek iz življenja starega polharja.

(Dalje.)

Možiček privzdigne klobuk, se malo po glavi popraska, dne roko nad oči ter pogleda proti solneu, to se pravi, pogledal je na uro, potem pa jame pripovedovati:

„Bilo je nekaj dni po sv. Mihelu, tega se prav dobro spominjam zato, ker sem bil šel na sv. Mihela dan na Bloke v semenj, kjer sem kupil lepo marogo, prav velike roge je imela pa toliko in dobrega mleka, da ima malo katera krava tacega. Zato je bila pa tudi moja stara vesela, da je ni mogla nikoli prehvaliti. Katerega leta je ravno bilo, se ne spominjam, pa mislim, da bode gotovo že več kakor dvajset let od tedaj, zakaj oni-le Štepec Janez je šel ravno tisto leto k vojakom, sedaj pa že dolgo časa doma gospodari in ima tudi že kopico nagajivih paglavecev okolu sebe. Navadno nas je šlo na lov po več skupaj, takrat pa sem šel čisto sam, kajti ni me bilo prav nič strah po noči samemu biti v gozdu, tako sem se ga bil privadil in zdelo se mi je v gozdni samoti, kakor da bi sedel na domačem vrtu pod orehom. Pred solničnim zatonom toraj poborem polhove pasti v vrečo, denem

vanjo nekaj krompirja, v žep pa vtaknem kos kruha, zadenem vrečo na ramo, vzamem palico v roke in hajdi! jo vrečem po bližnji poti proti gozdu v Veliko goro, le tu pa tam me kateri sosedov vstavi ter nagajivo pravi: no kam pa, Jurij, kam? Greš zopet miši lovit, o kaj imaš mišene v vreči. Dobro srečo, me bodeš pa jutri na kosilce povabil kaj ne?! Drugi se mi zopet za kučmo priporoča, jaz pa dajem prav kratke odgovore ter hitim dalje. Kmalo pridem do gornje poti, ki se tam-le vije, le pogledajte jo, vsaj se od tukaj-le vidi, če niste še nikoli po nji hodili. Tu doli ljudje vedno vozijo z Velike gore seno, les in druge reči. Po tej poti jo toraj korakam kake pol ure pa sem na vrhu, od koder se tako lepo vidi na daleč okrog celo tje noter do štajerske in koroške meje, od vrha jo pa mahnen na uno stran, kjer ima ribniška grajščina svoje gozde. Tu so lepe košate bukve, ki so bile tedaj jako polne žiri, za polhe tedaj zelo dobra, mastna paša. Kmalo, ko je solnce zatono, sem bil že na svojem kraji. Preej stresem iz vreče polhove pasti ter jih nastavim po drevju, potem pa nanese velik kup suhih drv. Ko končam svoje delo, še ni bilo mrčno, vlečem se na tratino, natlačim pipo ter čakam večera. Ko se stori mrak, si napravim v mali jamici, kakor nalašč zato narejeni, velik ogenj,

ker drv mi tukaj ni bilo treba hraniti. Kmalo nastane krog in krog mene gosta tema in tako je prišel čas, ko jamejo polhi zapuščati svoja skrivališča ter gredo nabirat žeri. Čuj, že se sliši praskanje in cviljenje, kakor da bi se pripravljali za kak koncert in — „lop“, se sliši blizo mene. Aha, si mislim, prvi se je že vjel, za tem se sproži kmalo druga past, za to tretja itd. Vzamem toraj vrečo, si jo nekako privežem za pas in sv. križ Božji, grem pobirat te male kosmatince, pa pri vsi možnej pozornosti me je kateri prav občutljivo vgriznil, zato sem pa tudi takemu porednežu dal brez sodbe tako zausnico, da se je takoj mrtev v vrečo zvrnil.

To noč je bil lov posebno dober, vedno sem moral pobirati in nastavljeti, le včasih sem se malo k ognju vsedel. Tako je trpelo do kake desete ure in ravno sem se pripravljal, da bi dejal krompir, ki sem ga sabo prinesel, peči, kar čujem v obližnji človeški glas. Ne nadejaje se nič hudega, mislil sem, da se mi bliža kaki sosed, kateri je po enaki poti kakor jaz prišel v le-ta gozd. Popravim toraj hitro ogenj, da bi bilo bolj svitlo ter gledam v oni kraj, od koder so se čule stopinje radoveden, kdo da me obišče. A kako se začudim, da ne rečem vstrašim, ko vidim mesto kakega prijatelja stati pred sabo tri čisto tuje možje. kaj hočejo ti tuji v tem gozdu, tako pozno

stva iz skušnje; ki ima sree za narod in resno voljo mu bremena polajšati, mu stanje po moči zboljšati. Naj tak narodni mož nosi dolgo ali kratko suktnjo, bodi vam vse eno, da ima le potrebne vednosti.

3. Izvolite značajnega moža, ki stoji za pravico in resnico kakor skala nepremakljivo ter ne gleda ne na desno, ne na levo. Omahljivca nikar ne volite, če nočete nakloniti sebi sramote in deželi škode. Če se jako ne motimo, je pred šestimi leti glas takega omahljivca prouzročil večino nasprotni stranki in s tem tudi šestletno žalostno dobo, ki nas je do zdaj trla.

4. Da bodi izvoljeni zvest Avstrijan, nam je komaj treba opomniti. Ima Slovenec prve tri lastnosti, ima gotovo tudi četrto.

Konečno svarimo svoje rojake še enkrat pred škodljivim tako zvanim liberalizmom. Kdor se je pred z njim ponašal, se vendar nikakor več ne more potem, ko smo ga videli v ravno končanem državnem zboru v svoji celi nagoti in nesramnosti. Zadnja obravnava šolske novele na Dunaju je mogla vsakemu oči odpreti; zakaj videli smo Nemce, Lahe, Slavijane i. dr., se enako krivično, nepošteno, neavstrijsko zadržati, če so k liberalnim levičarjem pripadali. Tedaj rojaki! Izvolite verno-kršanske, narodne, značajne možé. Bog pomozil!

Zboljšanje duhovenske plače.

Ko se je sedanjí državni zbor sošel, predložila mu je vlada tudi načrt o vravnavi duhovenske kongruie ali o zbolšanji duhovenske letne plače. Vsakdo je namreč spredil, da dosedanja plača ne zadostuje, ker so duhovniki, ki so skoz 16 let po šolah hodili, slabeje plačani, kakor učitelji, beriči ali pa celo žandarji. Omenjeni predlog vlade bil je toraj z

veliko radostjo sprejet in izročen posebnemu odseku, da ga vsestransko pretrese in naposled zbornici stavi svoje nasvete.

Skoraj štiri leta je omenjeni odsek obravnaval to vprašanje in ne more se mu ravno očitati, da je bil malomaren, kakor mu je oponašal dr. Granič v predzadnji letošnji seji S. t. m. Toda čem dalje je reč pretresal, tem bolj se je prepričal, da to vprašanje ni tako lahko, kakor se nekterim dozdeva, in da je pri raznoterih razmerah posameznih škofij in dežel silno težko narediti postavu, ki bi bila vsem primerna in pravična.

Da bi pa vendar vsaj nekoliko pomoč dobili duhovniki, ki so je najbolj potrebni in ki jih morajo sicer podpirati njih sobratje, to je zarad bolehnosti ali starosti vpokojeni duhovniki, nasvetoval je odsek resolucijo, v kateri se vladi priporoča, da naj po primerni poti vpokojenim duhovnikom skrbi za zboljšanje njih dohodkov.

Levičarji, ki bi pri vsaki priliki radi pokazali, da oni najbolje skrbé za razne stanove, in da imajo usmiljeno sree tudi za betežne duhovnike, so se upirali temu nasvetu in so zahtevali, da naj vlada že za letošnje leto odloči nekoliko denarjev takim duhovnikom v zboljšanje plač in naj poskrbi potrebnega dovoljenja v državnem zboru. Kdor pa te ljudi pozna, bode brez posebne težave uganil, da so imeli pri svojih sladkih besedah in pri tako gorečem zagovarjanji duhovnikov vse druge namene, kakor pa pomagati usmiljenja in pomoči vrednim obnemoglim. Prav je zadel poročevalec Rihard Clam-Martinič, ki je levičarskima govornikoma rekel: Očitanje nasprotnikov, ki smo jih ravno kar slišali, bi moralo v meni zbuditi misel, da je odsekova večina zares zanemarila svojo dolžnost, ko ne bi vedel, da se je bila že v prejšnjem času državnemu zboru predložila enaka postava, ki se skoraj od besede do besede glasi, kakor pričujoči vladni predlog, da pa ni imela nobenega vspeha, še tacega ne, kakor ga ima sedanjí. Ker odsek je postavu dovršil in je odložil en sam paragraf, ker se ni mogla natančno doiločiti svota, ki se bode potrebovala. To se pa ne

izgovarjanje. Eden iz mej njih privleče izpod raševé suktnje svitlo bodalo ter mi žuga rekoč: „Hajdi z nami, ako ti je življenje drago“. Mrzel pot me obda pri teh besedah in skoro so se mi jela kolena šibiti, spoznal sem, da nimam pred sabo poštenih ljudi, ampak brezbožne roparje, katerim ni nič ležeče na človeškem življenji. Ves zmešan se nisem in se tudi nisem mogel dosti pomišljevati: hočeš, nočeš, moraš! popustil sem vse, krompir in polhe ter molče korakal pred njimi mislé, kako bi se jim dalo odtegniti, a spredil sem, da na beg še misliti ne smem. Zdihnem toraj v srečo k Bogu ter se vdam v voljo Božjo.

Kakor sem že rekel, smo imeli do Križne gore skoro pol tretjo uro, a zdelo se mi je sedaj, da hodimo že dva dni, pa še nismo prišli do gore. Tudi oni možakarji ali hudobe, Bog mi grehe odpusti, ne vem kako bi jim rekel, tudi oni so malo govorili, pa še tistega nisem nobene besede vjel. Ko smo bili že blizu gore jim pravim: „No sedaj pa že lahko vidite Križno goro tam-le je, saj se že cerkveca malo vidi v tmíni, sedaj se jaz lahko vrnem. A možakarji bojé se menda, da bi ne šel v bližnji Stari trg po ljudi, me še zdaj ne puste in pravijo: „Ne tako, brate, moraš hoditi z nami ter nam pomagati pri našem opravilu. Kaj sem hotel, moral sem iti“. (Konec prih.)

more zgoditi na mah, in vsakdo, ki se je kdaj trudil z vravnavanjem duhovenske kongruie, mi bode pritrdiril, da je treba v ta namen vsestranskih posvetovanj in pretresanj. Ni se mi treba še posebej izgovarjati, da smo ta predlog ravno pred sklepom izročili zbornici. Pred 14 dnevi ali 3 tedni bi ne bili mogli reči, da se bliža konec državnega zbora, in da nismo še nič opravili, ker bi se bilo odseku lahko reklo, da naj reč v tem času konečno dožene. Odsek je pa že 21. februarija svoje račune sklenil, pa od vlade še ni dobil nobenega odgovora, tedaj tudi ni mogel reči konečno dovršiti. Vse odbornike pa je navdajala želja, vsaj za bolehne duhovnike kaj storiti, in zato so nasvetovali to resolucijo. Odsek ni hotel vladi naročati, naj potrebni denar postavi že v proračun letošnjega leta, ker meni, da naj ta podpora ne velja le kot nekaka začasna miloščina za letos, ampak da naj vlada sploh skrbi za zboljšanje dohodkov takih duhovnikov. S tem bi se toraj že pripoznala pravica duhovnov do stalne boljše plače. Ako ima vlada denarjev, jih bo porabila v ta namen, ako jih pa nima, bo pozneje državni zbor prosila dovoljenja za porabo potrebnih zneskov. Letos se je 38.000 gld. več dovolilo za plače bolehnim duhovnikom. Koliko bode od teh denarjev vladi ostajalo, se pač ne more reči; ko bi pa hotla zboljšati dohodke deficientov po prvem v ta namen sestavljenem načrtu, potrebovala bi za celo leto 72.000 gld.; ker pa pred 1. julijem ne bo mogoče vse to vravnati; tedaj bode potrebovala za ostalega pol leta samo 36.000 gl. Zarad obilnih pozvedovanj pa še skoraj s 1. julijem ne bo mogoče vse vravnati in ko se na jesen snide državni zbor, bo vlada natančno vedela, koliko bo potrebovala, ter bo lahko prosila potrdila za letošnje stroške ob enem pa tudi v prihodnji proračun postavila potrebni znesek.

Levičarji so se tudi s tem hvalili, da so 600.000 gld. odločili za vsakoletno podporo slabo plačanim duhovnikom, pa dobro jih je zavrnil poročevalec, da teh denarjev niso dali iz svojega, ampak da so boljše plačanim duhovnikom naložili 635.000 gld. versko-zakladnega davka. Vlada tedaj ni dala nič iz svojega, ampak je še 35.000 gld. več spravila, kakor pa izdala, in omenjeni od liberalne stranke dovoljeni zboljšski so šli prav za prav iz duhovenskih žepov. Na tak način je pač lahko plače zboljševati, a če bi se delalo na ta način, bi naposled prišlo do tega, da noben duhovnik ne bi nič več imel in da bi morali na pomoč hiteti še njim, katerih obilnejši dohodki se sedaj porablajo v zboljšanje slabijih. Vedno toraj ostane resnično, da od liberalcev dovoljene dobrote so jako sumljive, in da si hočejo s svojimi darovi vedno kaj prikupiti za svojo stranko. Pa če je duhovščina že toliko časa prebila, potrpela bo pač še nekoliko mesecev, da bode plača vredjena vsaj tako, da ne bodo duhovni po zbolšanji kongruie imeli dejansko še slabijih dohodkov, kakor pa dosedaj.

Katoliško časnikarstvo.

I.

Pastirska beseda.

Škof Josip-Toma v Ottavi (v Kanadi) je pisal svojim ovčicam kakor skrben pastir, ki povsod pazi, da se zabranuje strupena paša, prelep list o časnikih. Pismo to je tudi za nas podučljivo; naj tedaj navedemo saj nekatere stavke.

si mislim! Dva sta bila bolj srednje postave, eden pa je bil velik in korenjašk. Starosti so bili videti bolj srednje, vsi poraščeni, z dolzimi navzdol zavihanimi brkami. Klobuke so imeli s širokimi kraji bolj na čelo potisnjene, izpod katerih so se svetile žareče oči. Pogled ta mi ni nič dopadel in jelo mi je nekako vroče prihajati. Kamižole so imeli bolj dolge, na strani pod njimi pa nekako bolj prikrito torbo, obuvalo njihovo pa je bilo bolj podobno opankam, kakor škornjam, pa palice so imeli v rokah. Jaz ostanem kar na svojem prostoru ognju nasproti ter jih pregledujem, dokler me večji iz mej njih ne nagovori nekako bolj po hrovaški: kaj da tu delam.

Na kratko mu razložim svoj važen posel, na kar se mi zaničljivo posmehujejo. Sedaj pa vstanem rekoč, da moram iti svoj posel opravljati, samo da bi se neprijetni družičini odtegnil; pa zadržé me rekoč: „Čakaj brate! Znaš li za pot, kod se gre na Križno goro? Dobro znam, menim jaz, ter jim jamem pripovedovati, da se gre tod in tod, naj prvo na desno, potem na levo itd. A nezadovoljni z mojo prijaznostjo, mi kar velé, da naj grem ž njimi jim pot kazat. Jaz se izgovarjam, da ne morem pustiti svojega posla, tudi je Križna gora še dobro pol tretjo uro od tu, da jim tedaj ne morem biti za kažipota. A nič mi ni pomagalo moje

Casništvo je v sedanjih družbah neizmerna moč. Podučeno o vsem, kar se zgodi, in urno v razširjanji, prihaja z bliskovo hitrostjo na vse strani, v pohlevno vas in bogato mesto, pod streho reveževo in v residencec bogatinovo. Čudovita naprava, kadar ima časnikar, kakor bi moral zmiraj, namen, podučevati vse stanovce o njih dolžnostih in pravicah ter jih tako spodbujati k djanju kerščanske mravnosti! Pravo aposteljstvo je blagoslovjeno od Boga in Cerkve vselej, kadar pisatelj zagovarja, kar je svetega in brani, kar je slabotnega! Toda, predragi bratje, vsi ne umejo tega vzvišenega poklica časnikarjevega. Če so nekteri, ki ga spolnujejo z junaško vdanostjo, so drugi, kteri delajo za naravnost ali diametralno nasprotni namen ter zlivajo s svojega peresa obrekovanje, brezbožnost in nepravost. Primerjati se smejo ropnim ticam; kakor le-te, večkrat iz daljne višine, planejo na nas, da bi odnesli izročeno (ali tradicijonelno) spoštovanje, vero, za katero so znali umreti naši predniki, in mravnost, ki je ustanovila našo slavo in naš blagor.

Leon XIII je hotel govoriti o tacih časnikih, ko je rekel 22. febr. 1879: „Vsakdanje časništvo je eden glavnih vzrokov za povodenj onih nadlog, ki nas potapljuje do tistega žalostnega stanja, do kterega je prišla družba.“

Poslušajte te pezne besede našega modrega in učenega papeža in bodite modri v zbiranju časnikov, ki jih sprejmete pod svojo streho. Naj se še v tako svitli luči kažejo, če pa pridigajo zmoto, ne morejo biti lepi, kajti lepo je odsev resničnega, oni pa trosijo zmoto in laž; če ne povzdigujejo čednosti, ne morejo biti dobri, kajti, če tudi se včasih zakrivajo v bliščeča zagrinjala, je to le potuha za pregrehe, ktere poveličujejo; in pregreha je, to veste, več kakor nevarnost, je že hudo samo: Za nas katoličane, kakor sploh za vsacega poštenjaka, je ni prave učenosti razun one, ki se ponižuje pod križem, je ni prave sreče mimo one, ki jo daje čednost, in ga ni resničnega veselja razun v miru dobre vesti.

Med časniki je ločiti katoliške in nekatoliške. Nekatoliških časnikov, ki nalašč („ex professo“) razpravljajo verska vprašanja, katoličan nikakor ne sme brati; če pa imajo le politični, obrtnijski in krajni namen in katoliško vero čisto pri miru pustijo, se tudi nočemo ustavljati njihovemu vestnemu prizadevanju za občni blagor dežele.

Tudi mnogi časniki, ki jih pišejo katoliški, imajo marsikaj krivega in napačnega. Najpred nekteri časniki, sicer dobri in spoštjeni, nimajo primerne prostora za katoliška vprašanja. Vsi zamaknjeni v politiko, se nič ne zanimajo in tudi družih ne vnamajo za cerkvene zadeve. Za nje in za njih bralce, bi djal, je papež, jetnik v Vatikanu, kakor tujec, in verske zadeve nimajo važnosti. Katoličanje, vaše srce bije s katoličani vsega sveta, in mi moramo radi pozvedovati vse njihove zadeve. Molčanje je večkrat napaka; pomanjkanje previdnosti je druga, ne manja. S pretvezo, da ti časnikarji hočejo, kakor brezbožni ali nekatoliški, podati kolikor moč veliko novic, ponavljajo najškodljivejša naznanila in poročajo vse, kar kaže katoliške narode ali osebe v napačni ali mračni luči itd.

Nekaj časa se je v naših časnikih, ali vsaj v nekterih med njimi, vvedla navada,

kteri moramo nasprotovati. V zadregi, kako si dobiti ginljivih podlistkov, ki bi privabili naročnikov, jih sprejemljejo večidel iz romanov, ki so najbolj v navadi in ne smemo reči najboljši. Menda ne čutijo, da tako slovstvo, če tudi kaj očiščeno in omečeno, hrani že samo v sebi kal mehkužnosti in najpogubnejšega razkošja. Tako ravnanje, nasprotno nravi in naravi, zbuja neko žejo, ki največkrat privede do najslabših knjig in odtod do zločinstva in nesreče. Kaj je reči tudi o tisti radosti, s katero se pripovedujejo najmanjše podrobnosti kake škandalozne ali pohujšljive dogodbe, ali tudi o hladnokrvnosti, s katero se pripovedujejo djanja najnasprotniša kerščanski morali? Jasno je, da ne moremo drugače kot zavreči tako vedenje.

Zavreči tudi one liste, ki imajo nalogo grajati cerkvene in druge spoštovanja in ozira vredne osebe, verske naprave in katoliška dela. Zanikarni in nehvaležni, bi le-ti pisarji, kakor je videti, radi z eno potezo zbrisali, kar ustanovila je ljubezen, gorečnost in pogumnost najčistejšega, najčudovitejšega. Tudi, nezadovoljni se znašati nad živimi, napadajo celo mrtve in zgodovina v njih rokah ni družega, kot vrsta škandaloznih in čudno zvutih djanj, kterih pogled pač ni v stanu boljšati sedanjih rodov. S kakšno kritiko naskakvajo zasebne dogodke in koliko škode napravljajo s pohujšanjem! Takim pisarjem in njihovim bravcem priporočamo pravila, ki jih je za krščansko vedenje naznanil sv. apostelj Pavel. (Efez V. 3, 4).

Spominjajmo se predragi bratje, teh modrih opominov, ki jih je navdihnil sv. Duh; zagotavlja nam časno srečo tukaj in še posebno tamkaj večno srečo. Kako bi mogel pravi katoličan z veseljem pisati ali brati to, kar mu vest prepoveduje? Kako bi mogel brez sramote pozirati bogokletstva zoper Jezusa Kristusa in njegovo Cerkev?

Kar je rečeno o časnikih, velja enako tudi za množico knjig, ki izhajajo v sedanjih dneh. Vera je v njih zaničevana v imenu lažnjive učenosti, mravnost brez mere napadana. S pretvezo, da hočejo slikati naravo, se prepučajo sanjarijam svoje domišljije in večkrat razlagajo strasti ne manj natančno in na drobno, kakor pohujšljivo. O! očetje in matere, bodite čuječi; ne pustite nobeni teh knjig priti v vašo hišo, prinesle bi nečast in pogin. Dovolite, da vas opomnim: nobena knjiga naj bi se ne brala v vaši hiši, če je niste pred presodili sami, ali pa presoditi dali kakemu modremu možu, če že ne duhovnu. Pomanjkanje te previdnosti je provzročilo že veliko izgub.

Konečno pa ponovimo, da te opombe nikakor ne zadevajo naših dobrih časnikov; nihče više ne ceni vneme njihovih vrednikov kakor jaz. Le-ti delajo za korist dežele, delajo za korist deželanov, delajo za Boga in za Cerkev. Dajajte jim pogum, podpirajte jih, in pristavljamo še, plačujte zvesto svojo naročnino. Toda varujte se in ne pustite blizo sebe tistim, ki pridejo do vas v ovčji obleki, pa so prav za prav le rujoveči levi, pripravljani vas požreti!

Politični pregled.

V Ljubljani, 16. maja.

Avstrijske dežele.

Patent cesarski sklicuje *deželne zbornice* in sicer:

Deželni zbor Avstrijski (pod Anižo) je sklican na 21. maja t. l.;

Deželni zbori Solnograški, Štajarski in Šlezijjski so sklicani na 28. maja t. l.

Deželni zbor Tirolski je sklican na 4. junija t. l.

Deželni zbor v Bukovini na 20. junija.

Deželni zbor v Dalmaciji na 25. jun.

Deželni zbor Goriški in Isterski na 16. avgusta t. l.

O Češkem deželnem zboru poročajo časopisi, da je konečno sklenjeno, ga razpustiti. Čas pa še ni določen.

Z Dunaja, 12. maja. Nadvojvoda Karol Ludovik in nadvojvodinja Marija Terezija pojmeta v Moskvo 20. maja, kamor prideta 23. maja.

Včeraj v sredo 16. t. m. je bila seja *gospoke zbornice*. Na dnevnem redu je bilo drugo branje naslednjih postav: O pristojbinah, ki jih gre plačati za pristanišča v avstrijskih obrežnih krajih; o grajenji poprečne češko-moravske železnice; o razglednosti katastra, kar se tiče dejavnih plač vradnikov pri katastru in njih pravice do pokojnine na podlagi dosedanjega delovanja pri katastru; potem o predlogih, ki se tičejo naknadnega prevdarka denarstvenega ministerstva zaradi vravnave katastra; o naknadnem kreditu za l. 1883, da se pomnoži število gozdnih tehnikov; o naknadnem kreditu za patologisko-anatomiško poslopje pri vseučilišči na Dunaji, potem o naknadnem kreditu e. kr. kupčijskemu ministerstvu za pristranske železnice k poprečni gališki železnici, in potem za več šol na Dunaji, za zvonik v Spalatri, a naposlednje o načrtu, da se spremenita §§. 74 in 76 splošne postave za gruntne bukve.

Iz Lvova. Pred sodbo je bilo 26 socijalistov. — 2 sta bila oproščena, 10 jih je bilo obsojenih v ostru zapor, drugih 14 na navadni zapor.

Iz Sarajeva. Nov red za civilne pravde in za odvetnike. Svitli cesar so z odlokom dne 14. aprila potrdili nov red za civilne tožbe z ukazom vred, ki to vpeljuje. Istega dne je izšel tudi nov odvetniški red. Za Sarejevo gre imenovati 4 odvetnike, za Mostar, Bihač, Travnik, Banjaluko, Dolno Tuzlo po dva odvetnika. Zahteva se od imenovanega 1. Da je domačin ali da ima državljansko pravo ta stran ali uno stran Litve; 2. da je samosvoj; 3. da je zupanja vreden; 4. da je dostal odvetniški izpit ali v okrožji, kjer velja postava ali v avstro-ogerski monarhiji. Prosi se pri deželni vladi za Bosno in Hercegovino in naj se postavi, za kateri kraj se želi umeščenje in katerega jezika je prosilec zmožen.

Vnanje države.

Iz Rima. Zastopovalec sv. Očeta pri venčanji cara v Moskvi, Vanutelli, pride v ponedlek na Dunaj, da obiše papeževega poročnika in od tod pojde v Moskvo.

Sv. Oče so sprejeli kardinala in nadškofa iz Algier, Lavigerie-ja; sklenjeno je ustanoviti dve novi škofiji v Algieru. Kardinal je potem imel daljše razgovarjanje s poročnikom grofom Lefebvre de Behaine.

Blagoslova za slavna zaročenca: bavarsko princesinjo Izabelo in vojvoda Tomaža iz Geneve, kraljeve rodovine laške, je prosila mati princesinje Elizabete, in sv. Oče so odgovorili na to: princesinji nevesti toliko raje podelé svoj blagoslov, ker je ne bodo mogli v Rimu sprejeti. — Sicer slavna nadvojvodina lahko spregleda, v kakšne roke je prišla. Ko jo je vojvoda v cerkev sv. Petra peljal, in ji odkozoval vse znamenitosti, nista pokleknila ne pred presv. Rešnjim telesom, niti pred altarjem sv. Petra, marveč se obnašala v cerkvi kakor v kakem muzeji, kjer so viditi zanimive stvari, in kakor to delajo protestantje v veliko pohujšanje vernim.

Pruska vlada je tedaj odgovorila na pismo kardinala Jakobinija, da ostaja pri svojem; le zastran deljenja svetih zakramentov in nameščenja duhovnov po spraznjenih farah hoče nekoliko prijenjati. Tacega odgovora so sicer pričakovali v Rimu, ker poznajo vse spletke in umetnosti kneza Bismarka, po drugi

strani pa tudi vedo, da so katoliki na Pruskem stanoviti; tudi čislajo v Rimu katoliško središče (centrum) pruskega zbora. Sv. Oče tedaj ne bodo odjenjali, ker bi se s tem stanje katolikov na videz sicer po nekodih zboljšalo, a bistveno bi se cerkev le trdnjeje v verige zakovala, ako bi se odobrilo to, kar sedaj sveti Oče grajajo.

Tudi na *Francoskem* ni nič kaj veselo. Kakor se kaže, ljudovlada dela na to, da pretrga vse občenje s sveto prestolico. Osebstvo francoskega poslanstva se baje odpravlja na odhod.

Iz Petrograda. Kakor se za gotovo pripoveduje, bosta imela car in carinja slovesen vhod v Moskvo 22.; venčanje bode 27. maja in v Petrograd se bosta vrnila 10. junija t. l.

Izvirni dopisi.

V Vipavi, 15. maja. Na Binkoštno nedeljo popoldne po službi Božji je bilo za našo narodno čitalnico zares veselo. Obiskalo jo je namreč slov. podporno delavsko društvo iz Šturje in Ajdovšine s svojim vrlim predsednikom g. Daniel-om Šapla-m in mnogimi drugimi gospodi. V imenu čitalnice pozdravil je goste odbornik tukajšnji trgovec g. D. ki je z več drugimi gospodi čitalničarji društvu do mirodvora nasproti šel, ter so potem vsi skupaj pevajoč narodne pesmi pod krasno delavsko zastavo v naš prijazen trg, naravnost na dvorišče gospoda Ursina, v čigar prostorih se narodna čitalnica nahaja med obilno množico ljudstva korakali.

Posedši se krog miz, pričelo se je kmalo živo radostno gibanje. Pesem je sledila pesmi, napitnica napitnici, ena bolj pristržna kot druga. Posebno pa je jako vgajal govorec gospoda Perocija, ki je povdarjal, da je društvo rado z veseljem prišlo obiskat staro slavno čitalnico, ker je dobro vedelo da pridejo „svoji k svojim“, da ima čitalnica gotovo visoki namen, razširjati omiko med narodom; da ne pozna nobene razlike med gospodom, obrtnikom, rokodelcem, samo da je poštenjak. „Naša čitalnica obstoji — rekel je govornik — blizo dvajset let in marsikateri vihar je že butal v njo ter jo skušal podreti, a zastoj“. Gromovito pohvalo je žel za svoje ognjeverne besede. Lepo se mu je zahvalil nato g. dr. Kenda povdarjaje, da tudi delavsko društvo nima nič manj blagega namena, kakor čitalnica. Kaj je blagejšega, rekel je g. doktor — kakor društvo, ki ima namen vboge onemogle svoje člane podpirati, jim v boleznih pomagati, ter jim še celo spodoben pogreb pripravati. Čast toraj slav. vodstvu, ki ume tako častno svoj nalog izvrševati, čast vsim članom za njih domoljubno-keršansko obnašanje, rečem keršansko, — kajti kakor je zazvonilo Angeljski pozdrav, in tudi sedmice, molili smo vsi glasno navadne molitve. Slava tedaj takemu društvu ki se ne sramuje (kar se rado semtertje zgodi) lepe starodavne navade vernih Slovencev, božji blagoslov mu ne bode izostal.

Domače novice.

(*Občinska seja*) je bila v torek 15. t. m. Navzočih je bilo 25 občinskih svetovalecev. G. župan se zahvaljuje odstopivšim udom občinskega sveta, ki so več let delali za mesto. Župan naznani pisanje deželnega predsedništva, da je deželni zbor razpuščen in da bode volitev udov, katere ima mesto poslati v volitveno komisijo, djal na prihodni dnevni red seje, ki

ima biti v 8 dneh. — G. župan se spominja umrlega častnega meščana gospoda Ant. pl. Codelli-Fahnenfeld, in zbrani se vzdignejo v znamenje spoštovanja. Pride na vrsto več dopisov kranjskega deželnega odbora, kar se tiče za sprejem Njih Veličanstva, in ti dopisi se obravnavajo v tajni seji.

(*Kranjsko obrtnijsko društvo*) razpravljalo je v zadnem mesečnem shodu vprašanje zaradi vpeljave normalnega delavnega časa (koliko ur na dan imajo delati rokodelski pomočniki) in praznovanja nedelj. — Zbrani so bili te misli, da pri malem obrtu ni mogoče natančno določiti delavnega časa — (razume se to lahko, delavci nimajo ob vsakem času enakomernega dela; tedaj kedar imajo več naročil, pa tudi delajo čez uro, vsak si namreč misli, ako naročnikom ne vstrežem, pojdejo drugam). Za praznovanje nedelj pa so bili vsi, razun o nujnih slučajih. Resolucijo o tej zadevi naj izdela zbor in odpošlje tajniku obrtnega odseka v državnem zboru g. Klunu.

(*Razglas c. kr. deželne vlade za Kranjsko.*) Ker se je najnovejši čas opazilo, da se po kranjskih gozdih v trgovinske namene nabira vršično popje še nesečnih borov, daje to c. k. deželni vladi povod, stanovništvo opozoriti na to, da taka poraba mora s časom gozde pokončati in da je tedaj v smislu §. 4. gozdnega zakona s 3. decembra 1852 leta, drž. zak. št. 250, in § 5. ministerskega ukaza s 3. julija 1873 l., dež. zakona št. 32 prepovedana. Naroča se zatoraj gozdnim organom, županstvom in c. kr. žandarmeriji, da vsako gozdno poškodovanje omenjene vrste, bodi-si da so to oškodovanje zakrivali gozdni posestniki sami, ali pa tujei, ravno tako kakor druge prestopke gozdnega zakona, nemudoma naznanijo političnemu okrajnemu oblastvu, katero bode zoper storilce postopalo po določenih gozdnega zakona, izvzemši slučaj, ako je ravnati z njimi po občenem kazenskem zakonu, naznanilo pristojni kazenski sodnji.

Razne reči.

— Spremembe v nadškofiji Goriški: Preč. g. dr. Josip Gabričič, profesor in spiritual v centralnem semenišči, postal je rektor na tem zavodu. — Preč. g. Andrej Jordan imenovan je spiritualom semeniškim. — Č. g. Franc Sedej, zač. prof. orientalnih jezikov, postal je knjižničar semeniški. — Č. g. Janez Šober katehet na deški vadnici, gre v pokoj; začasno namestuje ga č. g. kaplan Centazzo. — Farni konkurz delala sta 8., 9. in 10. t. m. č. g. Franc Lužnik in Josip Poljšak. — Izpraševalci pri župniških izpitih imenovani so sledeči preč. gg.: Monsg. Štefan Kafol iz cerk. prava; iz dogmatike dr. Gregorčič; Alpi iz morale; dr. Mahnič iz sv. pisma; a Fr. Zängerle postal je začas. predsednik dotičnej komisiji.

— Cesarjeviču Rudolfu se je mala nezgoda brez nesreče primerila. Nekaj vrta je bilo po dratu ljudstvu zaprtega. Ko je te dni na sprehod jahal, se je konj spodtaknil in padel. Cesarjevič je zapovedal drat na vrtu v Laksenburgu odstraniti ter vhod ljudstvu dopustiti, kakor pred.

— Potres. V Aziji v kraljestvu Perzijskem je bil 2. maja velik potres, ki je razdejal mesto Täbris v okraji Aserbeidšan. Na stotine ljudi je mrtvih.

Umrli so:

10. maja. Janez Peršin, sedlar, 69 let, umirajoč prenešen v bolnišnico. — Terezija Selak, mizarjeva hči 7 meseev, kolod. ulice št. 24, sušica.

13. maja. Antonia Kapus, hišna posestnica, Poljanski nasip št. 6, spridenje drobu.

14. maja. Frančiška Mihlar, branjevčeva hči, Hrenove ulice št. 6, jetika.

Eksekutivne dražbe.

18. maja. Relicijacija zemljišča urb. št. 47 pod Šent-Jernej pod Kalcem št. 60. Postojna. — 1. e. dzb. pos. Ive Čadanič iz Hrasta št. 6, 464 gl. Černomelj. — 1. e. dzb. pos. Jakob Pavlič iz Brezja št. 4, 375 gl. Černomelj. — 1. e. dzb. pos. Peter Najžič sedaj Marjeta Najžič iz Kovačje vasi št. 6, 248 gl. Černomelj. — 1. e. dzb. zemljišča Jožefa Roma iz Dobljč 120, 200 in 10 gl. Černomelj. — 1. e. dzb. pos. Miha Muhvič iz Srednje Radence 591 gl. 50 kr. Černomelj. — 1. e. dzb. pos. Jernej Medved iz Sodevce št. 14. Černomelj. — 1. e. dzb. pos. Marije Kure iz Čepel št. 2, 462 gl. Černomelj. — 1. e. dzb. pos. Jožef Vindišman iz Velike Rudine 150 gl. Černomelj. — 1. e. dzb. pos. Jožefa Pintar iz Stare Loke 2720 gl. Loka. — 3. e. dzb. pos. Jurij Tomšič iz Knežaka št. 86. Bistrica. — 1. e. dzb. pos. Matija Kopina iz Prekop 141 gl. Kostanjevica. — 1. e. dzb. pos. Matija Janež iz Globelja več zemljišč cenjenih na 60, 480, 230 gl. Ribnica. — 3. e. dzb. pos. Gašpar Vidrih iz Trna 3685 gl. Postojna.

19. maja. 1. e. dzb. pos. France Stradjot iz Neverk 1550 gl. Postojna. — 1. e. dzb. pos. Martin Režek iz Bojane vasi 5660 gl. Metlika. — 1. e. dzb. Martin Težak iz Spod. Suhora 1194 gl. Metlika. — 1. e. dzb. pos. Anton Maier iz Male Pristave 2093 gl. Postojna. — 1. e. dzb. pos. Martin Šuklje iz Zgornje Lokvice 940 gl. 63 kr. — 1. e. dzb. Ana Ivanetič iz Anzelberg 55 gl. Metlika. — Relicij. pos. Anton Koračin iz Loga (Auen) 300 gl. Krško. — 1. e. dzb. Janez Račič iz Senožet 1040 gl. Krško. — 2. e. dzb. pos. Jožef Pestel iz Podrage. Vipava. — Relicijacija pos. Elizabe e Mansar iz Podgore. Lašče. — 1. e. dzb. pos. Andrej Nachtigal iz Spodnjih Gamel 670 gl. Ljubljana. — 1. e. dzb. posestva in nadrobna razprodaja zemljišč Antona Kadiveca iz Verhopolj pri Kamniku. — Kamnik.

Naznanilo.

Bukvarna v Ljubljani išče in takoj sprejme

učenca

iz poštene rodovine in lepega zadržanja, ki je že nekaj razredov realke, še boljše, če gimnazije dovršil ter je zmožen slovenskega in nemškega jezika v govorjenji in pisanji.

Več pové vredništvo „Slovenca“.

JOŽE RIBIČ

v **Ljubljani,**

stari trg št. 34,

prodaja

muzikalno orodje

vsake vrste, t. j.:

Piccola na 4 zaklopnice 4 gl., na 6 zaklopnice 6 gl.

Flauta na 4 zaklopnice 5 gl., na 6 zaklopnice 6 gl., na 8 zaklopnice 8 gl., na 10 zaklopnice 14 gl.

Dis-Es-klarinet na 5 zaklopnice 6 gl., na 8 zaklopnice 8 gl., na 10 zaklopnice 12 gl., na 12 zaklopnice 16 gl.

C-klarinet na 6 zaklopnice 6 gl., na 8 zaklopnice 10 gl.

B-klarinet na 6 zaklopnice 7 gl., na 8 zaklopnice 10 gl., na 10 zaklopnice 16 gl.

Poštni rog 3krat zaviti 2 gl., 4krat zaviti 2 gl. 50 kr.

Požarni rog male vrste 5 gl., velike vrste 6 gl.

Vojaška tromba 6 gl.

G- ali *F-tromba* s strojem 12 gl.; s strojem na valjček 20 gl.

C-flügelhorn 12 gl.; s strojem na valjček 20 gl.

B-waldhorn s strojem 18 gl.; s strojem na valjček 24 gl.

Bas-flügelhorn 25 gl.; s strojem na valjček 36 gl.

3/4 bombardon F 34 gl.; *1/4 bombardon F* 40 gl.

Gostli po 3, 4, 5, 6, 10, 15, 20 gl.

Lok za gostli po 80 kr., 1 gl., 1 gl. 50 kr., 2 gl. do 2 gl. 50 kr.

Kitare po 5, 6, 8 gl.; *kitare* s strojem po 12 gl.

Citre z 31 strunami po 10, 12, 15 do 20 gl.

Citre palisandrove po 25, 30, 40 do 50 gl.

Mali boben po 15, 20 gl.

Veliki boben po 20 do 30 gl.

Pokrivače po 12, 16 do 20 gl.

Harmonike po 2, 3, 4, 5, 6 do 8 gl.; z 2 vrstama po 12 do 16 gl.; s 3 vrstami po 20 do 25 gl.

Strune za gostli, bas, citre, kitaro, čelo in tamburico.